участие переводчика со знанием медицинской терминологии. Роль преподавателя является ведущей для обеспечения гибкости процесса обучения и повышения мотивации студентов к обучению.

Литература

1. Вороненко Ю.В. Актуальні проблеми розвитку системи підготовки іноземних громадян у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України / Ю.В. Вороненко, Ю.І. Фесун // Медична освіта. – 2002. – № 3. – С. 14-16.
2. Гюльмамедов Ф.И. Некоторые аспекты обучения иностранных студентов в медицинских вузах / Ф.И. Гюльмамедов, Н.И. Томашевский, А.М. Белозерцев [и др.] // Вісник ВНМУ. – 2004. – Т. 8, № 1. – С. 112-113.
3. Павлішин Г.А. Досвід проведення практичних занять з педіатрії для іноземних студентів / Г.А. Павлішин, І.Л. Горішина, І.Є. Сахарова [и др.] // – Тернопіль, 12-13 травня 2011 р. – С. 311-312.
4. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посібник / П.І. Сікорський // – К.: Вид-во Європейського університету, 2004. – 127 с.

Реферати

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Смірнов С.М., Победьонна Г.П., Лаврінчук І., Шупер В., Матюхін П.

У статті розглядаються проблеми навчання іноземних студентів в медичному вузі України на прикладі ДЗ «Луганський державний медичний університет», визначені напрямки їх вирішення.

Ключові слова: медичне навчання, іноземні студенти,проблеми.

PROBLEMS OF MEDICAL EDUCATION OF FOREIGN CITIZENS IN MEDICAL UNIVERSITY

Smirnov S., Pobedyonna G., Lavrinchuk I., Shooper V., Matyukhin P.

The problems of medical education of foreign citizens in SE "Lugansk state medical university" are considered at the article, were detected the ways of their solving.

Key words: medical education, foreign students, problems.

УДК 612+376.68

В.М. Соколенко, М.Ю. Жукова, Л.Е.Веснiна, О.В.Коковська, Н.М.Федотенкова
ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія", м.Полтава

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ФІЗІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Викладання фізіології студентам-іноземцям потребує особливої уваги та індивідуального підходу. В зв'язку з недостатнім володінням мовою викладання (російською мовою) студентами-іноземцями необхідно урізноманітнити наочність та комп'ютеризацію навчального процесу. Основними методологічними принципами є вдосконалення навчання та виховання шляхом підвищення практичної значимості кожного заняття як засобу додаткової мотивації студентів.

Ключові слова: студенти-іноземці, мультимедійна презентація, наочність, самостійна робота, тести.

Навчання іноземних студентів в Україні проходить на підставі державного «Положення про прийом іноземців на навчання до вищих навчальних закладів». На навчання приймаються іноземці без обмежень за расовими, політичними, релігійними, соціальними або етнічними ознаками, на підставі міжнародних державних договорів і контрактів, укладених безпосередньо з фізичними і юридичними особами [9].

Сьогодні в Україні найбільшою популярністю серед іноземних громадян користуються медичні та фармацевтичні спеціальності, про що свідчить найбільший контингент студентів в медичних та фармацевтичних вищих навчальних закладах (ВНЗ) [5]. У зв'язку у вирішенні завдань професійної підготовки іноземних громадян є не тільки пошук нових, більш оптимальних методів та прийомів навчання, але й вдосконалення управління навчальним процесом на всіх його етапах в навчальному закладі.

Вивчення фізіології передбачене на другому курсі, тому в Українській медичній стоматологічній академії викладання цього предмета студентам-іноземцям почалося з 1993 року. Спочатку були сформовані змішані групи, а потім враховуючи впровадження в учбовий процес державної мови та особливості викладання для студентів іноземців виникла потреба в формуванні окремих іноземних груп. За останні роки кількість іноземних студентів значно збільшилась. У зв'язку з цим перед викладачами постають нові питання щодо організації навчального процесу в групах іноземних студентів. Один викладач повинен пристосовуватися до 10-12 студентів, які перебувають в своєму етнічному середовищі, зі своїми релігійними поглядами та традиціями. Ця ситуація викликає у викладача значно більшу напругу. Особливо це стосується молодших доклінічних курсів, коли ще важко донести до студентів необхідність базових знань і виникає потреба у більшій мотивації навчання.

Однією з актуальних проблем сучасної педагогіки вищої школи є вдосконалення організаційної структури та методів управління навчальним процесом, що пов'язане з використанням як традиційних форм навчання, так і наукової організації навчального процесу, а також впровадження нових форм навчання в лекційний курс і в систему проведення лабораторних і практичних занять. Це тим більше стосується організації навчального процесу з іноземними студентами, коли на першому плані у спілкуванні студента і викладача стоїть мовний бар'єр та різний ступінь базової підготовки. Кафедра фізіології працює зі студентами-іноземцями, які навчаються на II курсі стоматологічного та медичного факультетів, і проблема зростає у зв'язку з тим, що саме вони ще не досить вільно володіють російською та українською мовою. Основними методологічними принципами вдосконалення навчання та виховання іноземців є наочність та практична значимість кожного практичного заняття, ефективний контроль знань та правильна координація навчальних планів [7].

Фізіологія є однією з фундаментальних медико-біологічних дисциплін та закладає основи вивчення студентами патофізіології та пропедевтики клінічних дисциплін, основи здорового способу життя та профілактики

порушення функцій у процесі життєдіяльності.

Викладання фізіології проводиться згідно типової програми і навчального плану, на основі яких розроблена робоча програма. Курс фізіології складається з лекційних годин, годин практичних занять і годин для самостійної позааудиторної роботи студентів. Мова викладання іноземним студентам російська й англійська. Підготовлені тексти лекцій і методичні вказівки до практичних занять мовою викладання, які адаптовані до сприйняття іноземними студентами. Вони не містять складних мовних зворотів, несуть наукову інформацію у стислій і лаконічній формі та побудовані за кредитно-модульним принципом.

В основі організації і проведення практичних занять з іноземцями лежить принцип індивідуального підходу до кожного студента, що обумовлює використання на заняттях завдань різного рівня складності. Ефективність практичного заняття значною мірою залежить від підготовки до нього самого студента. Тому важливою ланкою навчально-методичної роботи кафедри є організація самопідготовки студентів до занять [1]. Забезпечення самопідготовки студентів пов'язане з наявністю у них достатньої кількості навчально-методичних посібників, з можливістю отримати консультативну допомогу викладача, а також можливістю використовувати технічні засоби навчання. Чітко організована самопідготовка під керівництвом викладача кафедри забезпечує вирішення проблеми навчання студентів, вміння самостійно поповнювати свої знання. Для активізації самостійної роботи студентів колективом кафедри видані російською мовою навчально-методичні посібники до кожного змістовного модулю і включають як теоретичний матеріал, так і опис алгоритмів проведення практичної частини з постановкою мети, завдань і засобів їх реалізації. Кожний посібник включає теоретичні питання для студентів, комплекс типових тестових завдань, перелік практичниїх навичок, які повинен засвоїти студент та поради, щодо оформлення роботи та літератури, яку може використати студент при самостійній підготовці. Також посібники містять необхідні терміни, пояснення до них, малюнки, схеми. Наш досвід показує, що саме такий виклад навчального матеріалу стимулює самостійну роботу студентів і скорочує витрати часу на підготовку до практичних занять.

У процесі подолання мовного бар'єра важливим є додержання безпе-рервного зворотного зв'язку між викладачем і студентами, що забезпечує необхідний темп пояснення. Останній не повинен бути занадто швидким, щоб студенти встигли засвоїти матеріал. У навчальному процесі широко використовується написання термінів, словосполучень на дошці і надання студентам можливості прочитати їх.

В системі методичних прийомів, які покращують засвоєння навчального матеріалу на практичних заняттях, особлива увага приділяється використанню наочних посібників та технічних засобів навчання. Поряд з традиційним використанням таблиць, широко використовуються схеми, малюнки, навчальні слайди і стенди, відеофільми та мультимедійні презентації. Технічні засоби навчання вирішують такі завдання як інтенсифікація навчального процесу, підвищення інтересу і мотивації навчання,впровадження в навчальний процес таких засобів, які переводили б знання студентів на більш високий рівень засвоєння, забезпечення раціональної системи контролю пізнавальної і творчої діяльності студента [3].

На заняттях застосовується комплексний контроль знань: традиційний контроль шляхом усного опитування, оцінювання виконання практичної роботи та вміння аналізувати результати досліджень та робити висновки, та тестовий контроль. Широке застосування тестового контролю на практичних та підсумкових заняттях є важливим засобом підвищення ефективності учбового процесу. Зумовлено це як вимогою підвищення об'єктивності оцінки знань, так і звичкою іноземних студентів до тестових форм контролю. Окрім того, у ВНЗ України впроваджена система ліцензійного екзаменаційного тест-контролю «Крок» [8]. З метою стандартизації оцінки знань студентів ми використовуємо на кафедрі тестові питання, складені за типом ліцензійного іспиту Крок-1.

Важливим засобом розвитку пізнавальної активності студентів є лекція, якій належить провідна роль серед всіх форм навчально-виховної роботи як основній ланці педагогічного навчання. Лекція не тільки має важливе навчальне значення, а й виховне, і є відправним пуктом в організації самостійної роботи студентів. Враховуючи недосконале знання іноземними студентами мови (як російської, так і англійської), а також неоднаковий рівень базових знань студентів з різних країн (часто недостатній), необхідно максимально відібрати найважливіші ключові питання з висвітлюваної теми, концентрувати матеріал у вигляді схем, графологічних структур, які, як і більшість термінів, необхідно писати на дошці, а часто і застосовувати дидактичні прийоми для роз'яснення матеріалу [3]. Окрім того, лекції студентам-іноземцям читаються окремим потоком.

Останнім часом все більше практикується проведення лекцій у вигляді мульти-медійних презентацій, що оптимізує сприйняття нового матеріалу, дозволяє більше використовувати схем, малюнків і таблиць. Активізувати роботу кількох аналізаторів кожного студента: зорового, слухового, рухового.

В сучасних умовах викладач повинен інтенсифікувати навчальний процес, перенести акцент у навчанні з інформативного на проблемний метод, вдосконалювати методи контролю [2,10]. Для досягнення максимального ефекту при вивченні будь-якої медичної дисципліни необхідно, щоб іноземні студенти не тільки отримували глибокі теоретичні знання, але й істотно вдосконалювали практичні навички. Різні засоби наочності (схеми,таблиці, стенди), які давно і широко використовують, не завжди можуть дати глибоке уявлення про функцію і структуру органів, тому що вони в основному умовні, схематичні та статичні.

Слід зауважити, що досить розповсюдженими технічними засобами, які застосовують сьогодні в навчальному процесі, є навчальні відеофільми. Вони важливі, бо інтенсифікують викладання матеріалу, стимулюють цікавість до предмета і викликають активну діяльність мислення. Виявлено, що в коротких та об'єктивних кадрах кіно досить повно, переконливо і швидко розкривається навчальний матеріал, алгоритм практичних навичок, що суттєво підвищує інтенсивність викладання [4]. Важливим є також те, що при наявності

кінофільму або відеофільму завжди є можливість протягом 8-10 хв наочно показати складну структуру органів та систем або окремі етапи практичних навичок, декілька разів їх повторити при необхідності. Заняття із застосуванням відео-кінофільму, на наш погляд, є сучасно новим типом лекції або практичного заняття. Кіно в цих умовах суттєво змінює ритм заняття, вносячи в його загальноприйняту структуру швидкість, емоційність, «забарвлення», що покращує засвоєння навчального матеріалу. Застосування кіно значно підвищує інтерес до теми, що вивчається, викликає в них почуття задоволення, яке сприяє більш міцному запам'ятовуванню поданого матеріалу. Слід сказати, що навчальні фільми не є єдиними, універсальними та самостійними технічними засобами навчального процесу. Їхнє використання повинно координуватися та направлятися викладачами кафедри як поєднаний з іншими засобами елемент на різних етапах навчання. Але якими б досконалими не були форми і методи навчального процесу, важливу роль відіграє особистість викладача, його професіоналізм, гуманізм [6].

Висновки

1. При викладанні фізіології студентам–іноземцям необхідно посилити наочність та практичну значимість заняття.
2. Проведення практичних занять повинно грунтуватися на індивідуальному підході до кожного студента.
3. Необхідно чітко організовувати і контролювати самостійну роботу студентів.
4. Для оптимізації навчального процесу студентів-іноземців необхідно ширше застосовувати технічні засоби та вдосконалювати методи контролю.

Література

1. Баринов Э.Ф. Принципы формирования методических рекомендаций для самостоятельной работы студентов по гистологии / Э.Ф.Баринов, Л.И.Евсеева, М.Н.Игнатьева [и др.] // - Харків, 1977. - С. 10-12.
2. Вайда Р.Й. Застосування ситуаційних задач як методу підвищення позааудиторної самостійної роботи студентів / Р.Й.Вайда, М.С.Гнатюк, М.Т. Герасимець // - Тернопіль: Укрмедкнига, 1998. - С. 21-25.
3. Волков К.С. Особливості викладання гістології, цитології та ембріології іноземним студентам / К.С. Волков, Л.В. Якубишина, Л.Я. Федонюк [та ін.] // - Тернопіль (Матеріали конференції).- с.121-124.
4. Гнатюк М.С. Ефективність використання навчальних фільмів при підготовці іноземних студентів на кафедрі оперативної хірургії і топографічної анатомії / М.С.Гнатюк, В.Д.Гаргула, І.Є. Герасимюк [та ін.] // - Тернопіль (Матеріали конференції).- с.133-136.
5. Иванова К.А. Проблемы межкультурной коммуникации иностранных студентов / К.А.Иванова // - К.: Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2002. - С. 26-34.
6. Ковальчук Л.Я. Навчально-виховний процес в аспекті вимог сьогодення/ Л.Я.Ковальчук // Тернопіль: Укрмедкнига, 1998. - С.3-5.
7. Мороз В.М. Досвід організації навчально-виховної роботи зі студентами-іноземцями / В.М. Мороз, В.О. Коваленко, В.І. Півторак / - Медична освіта, № 3, 2002.- С. 23-45.
8. Нейко Є.М. Перспективи підготовки іноземних студентів в Івано-Франківській державній медичній академії/ Є.М.Нейко, Л.В. Глушко, С.Ф.Кобець // - Медична освіта, № 3. - 2002. - С.45-47.
9. Постанова від 5 серпня 1998 р. N 1238 Київ «Про затвердження Положення про прийом іноземців та осіб без громадянства на навчання до вищих навчальних закладів» .
10. Fliescher W. Wortbildunq der deutschen Gegenwartssprache / W. Fliescher, I. Barz // Tubingen: Max Neimeyer Verlag, 1995. - 382 s.

Реферати

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЗИОЛОГИИ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ

Соколенко В.М., Жукова М.Ю., Веснина Л.Е., Коковска О.В., Федотенкова Н.М.

Преподавание физиологии студентам-иностранцам нуждается в особенном внимании и индивидуальном подходе. В связи с недостаточным владением языком преподавания (русским языком) студентами-иностранцами необходимо разнообразить наглядность и компьютеризацию учебного процесса. Основными методологическими принципами является совершенствование учебы и воспитания путем повышения практической значимости каждого занятия как средства дополнительной мотивации студентов.

Ключевые слова: студенты-иностранцы, мультимедийная презентация, наглядность, самостоятельная работа, тесты.

SOME QUESTIONS AS FOR PHYSIOLOGY TEACHING TO THE FOREIGN STUDENTS

Sokolenko V.M., Zhukova M.Yu., Vesnina L.E., Kokovska O.V., Fedotenkova N.M.

Physiology teaching to the foreign students needs in especial attention and individual approach. It is necessary to make study process visual means and computerization different because of foreign students bad managing the teaching language (Russian). Main methodological principles are improving the study and education by means of every lesson practical importance increase as a mean of the students additional motivation.

Key words: foreign students, multimedial presentation, self work, tests.

УДК 378.147.016:81'243:378.1.014.3(4)

І.М. Сологор, В.Г. Костенко, І.В. Знаменська
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ: ТИПИ ТА ФУНКЦІЇ

Якісна фахова підготовка студентів-іноземців англомовної форми навчання передбачає подолання низки викликів, у тому числі безпосередньо пов'язаних з власне процесом спілкування. Метою запропонованої статті було окреслити шляхи оптимізації іншомовної фахово-орієнтованої підготовки спеціалістів, які забезпечують викладання дисциплін іноземною мовою з урахуванням основних соціально-психологічних та лінгводидактичних аспектів. У статті охарактеризовані ключові комунікативні стратегії, які викладач, котрий здійснює викладання іноземною мовою повинен вміти обирати і реалізовувати як своєрідний комунікативний план досягнення мети в навчально-педагогічному спілкуванні.

Ключові слова: викладання іноземною мовою, фахова підготовка, навчально-педагогічне спілкування, комунікативні стратегії.

Останні роки XX та початок XXI століть започаткували низку змін у соціально-економічному розвитку України, у тому числі в національному освітньому просторі. Наша держави бере активну участь у впровадженні та формуванні глобальної стратегії освіти людини незалежно від місця чи країни її проживання, типу та рівня